

HØRSELSKONTAKTEN

Nr. 21 Februar 2002

Nytt kundesenter ved Hjelpemiddelsentralen

Hjelpemiddelsentralen har lagt ned sentralbordet, og har etablert et nytt kundesenter. Kundesenteret skal gi informasjon om rutiner, etterlyse hjelpemidler, lagervarer, undersøke hvor langt en sak er kommet mv., og behandler alle søknader med forenklet saksbehandling. Når du ringer **75 50 36 00**, vil du møte Kundesenteret.

Hjelpemiddelsentralens samarbeidspartnere skal nå ringe direkte nummeret til den de ønsker kontakt med. På den måten avlastes Kundesenteret, som etter hvert vil få bedre tid til å svare raskt på henvendelser. Dersom den du skal ha tak ikke er til stede, får du beskjed om det på vedkommendes telefonsvareren. De direkte telefonnumrene skal bare benyttes av Hjelpemiddelsentralens samarbeidspartnere, og skal ikke deles ut til andre. Brukere som ringer direkte til saksbehandlerne uten å ha vært i kontakt med kommunen, vil få nødvendig informasjon, for så å bli henvist til ansvarlige for hjelpemiddelformidling i hjemkommunen.

Alle direkte nummer begynner med **75 50 36**, og fortsetter med følgende:

Ledelse		
Adm.sjef	Jack Inge Sørelv	02
Avd.leder Drift	Reidar Eilertsen	37
Avd.leder Formidling	Gro Hundeide	19
Vedtak		
Jurist/fagansvarlig	Inge Karlsen	25
Saksbehandler	Kirsti Sæthre Bendixen	04
Saksbehandler	Kjell Gjorran Slettvoll	32
Kundesenter		
Kundebehandler	Eva Helen Dragsten	00
Kundebehandler	Nina Brambani	00
Kundebehandler	Jane Blix	00
Kundebehandler	Beate Småvik Einvoll	33
Kundebehandler, forenklet saksbehandling av vedtak.	Gøril Høibakk	27
Hørsel og tolk		
Audiopedagog, fagansvarlig hørsel	Randi Åsheim	26
Audiopedagog	Björg Lunde	07
Audioingeniør	Geir Skålboes	24
Fagansvarlig tolk	Line Bjørnerud	75 55 96 20
Tolk	Inger Lise Nilsen	75 55 96 19
Tolk	Bente Einarson	75 55 69 22

Besøksadresse : Haakon VII gt. 8004 Bodø

Postadresse : 8041 Bodø

E-mail : hms.nordland@trygdeetaten.no

For ytterligere informasjon og en komplett telefonliste, vises det til Hjelpemiddelsentralens "Nordlig bris" nr. 1 – 2002. ❖

Kurs for hørselskontaktene

6., 7. og 8. mars inviterer Hørselssentralen og Hjelpemiddelsentralen til kurs for hørselskontaktene og andre interesserte i førstelinjetjenesten. Hjelpemiddelsentralen holder sitt "Grunnkurs – hørsel" 7. og 8. mars. I tilknytning til det arrangerer Hørselssentralen dagen før, den 6. mars, et kurs om høreapparater, og om bruk og stell av høreapparater. Senere i vårhalvåret vil det bli arrangert et tilsvarende kurs for dem som ikke kan delta på kurset 6. mars.

Hørselssentralen bruker kurslokaler i Lærings- og mestringssenteret, som ligger i et lite brunt trehus på plenen bak sykehuset – sett fra hovedinngangen (mellom den gamle sykehusfløyen og Parkveien). ❖

Kurs for yrkesaktive hørselshemmede

Spesialpedagogisk senter i Nordland og Hørselssentralen vil arrangere kurs for yrkesaktive hørselshemmede og deres pårørende. Dette vil gå over fire kvelder – 9. april, 16. april, 23 april og 30. april. Av praktiske årsaker, og fordi dette er et forsøk med et nytt kursopplegg, vil dette kurset passe for hørselshemmede fra Bodø og nærområdene. Målet med kurset er å gi den hørselshemmede og deres pårørende økt innsikt om hørsel, møte andre i samme situasjon, og bidra til å lette hverdagen gjennom økt forståelse og informasjon.

Kjenner dere noen dette kan passe for, kan de ta kontakt med Hørselssentralen eller Spesialpedagogisk senter for nærmere informasjon. ❖

HØRSELSKONTAKTEN er et informasjonsblad til de kommunale hørselskontaktene i Nordland. Utgiver er Hjelpemiddelsentralen i Nordland og Hørselssentralen, Helse NSS HF. Redaktør: Jan Erik Israelsen

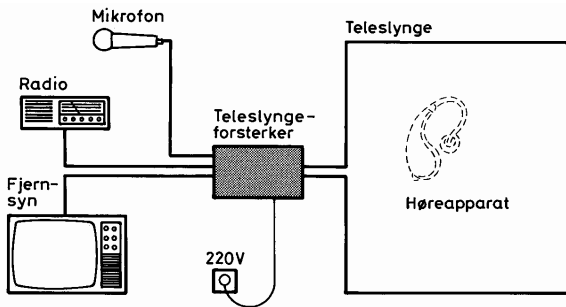
Vi tar gjerne imot stoff fra hørselskontaktene, og tips om ting som vi bør ta opp.
Adresse: **Hørselssentralen, Nordland sentralsykehus, 8092 Bodø**

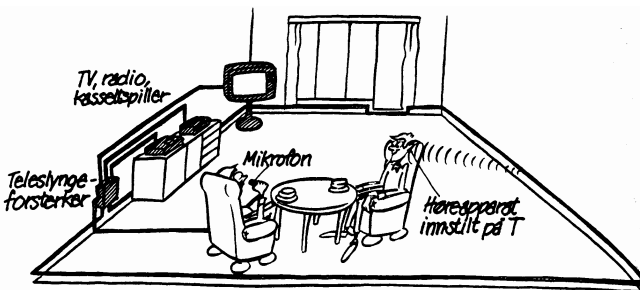
Oticon Adapto		Ny digital høreapparatfamilie med ulineær forsterkning. Har ikke volumkontroll for regulering av forsterkningen. Automatisk tilpasning til omgivelsene (VoiceFinder) – når noen snakker, øker forsterkningen og taleoppfattelsen maksimeres; når det ikke er noen som snakker, reduseres forsterkningen til et komfortabelt nivå. Digital lydbehandling reduserer tendens til piping selv med stor ventilering i proppen – gir behageligere lyd, spesielt for egen stemme. Ørehengerne har elektrisk inngang – kan tilkoples MicroLink. Det må da lages hull i batteriskuffen ved bruk av spesialverktøy.
BTE P1 P2		Digital ørehenger med 0-T-M eller 0-MT-M (velges ved tilpasning). I M-stilling kan en velge mellom to lytteprogram, P1 og P2, vha. en svart vippebryter merket 1 / 2.
BTE D		Digitalt høreapparat med retningsmikrofon. Ved hjelp av svart vippebryter kan en brukeren velge mellom 0-T-M og 0-T-DM, hvor DM er retningsmikrofon.
CIC/MIC		Digitale dypkanal- og minikanal-apparater. CIC bruker 10-batterier, mens Minikanal (MIC) bruker 312-batterier. Ellers identiske apparater.
ITC		Digitalt kanalapparat.
ITE		Digitalt alt-i-øret høreapparat.
ITE P1 P2		Digitalt alt-i-øret høreapparat med to brukerprogrammer. Valg mellom P1 og P2 med funksjonsbryter. Trykk på bryteren for å skifte program.
ITE T P1 P2		Digitalt alt-i-øret høreapparat med to programmer og telespole. Funksjonsbryteren kan programmeres til å velge mellom P1, P2, T og MT på følgende måter: P1-P2-T eller P1-P2-MT eller P1-P2-MT-T. Trykk på bryteren for å skifte program.
ITE D		Digitalt alt-i-øret høreapparat med retningsmikrofon. Valg mellom vanlig mikrofon og retningsmikrofon med funksjonsbryter. Trykk på bryteren for å skifte program.
ITE D T		Digitalt alt-i-øret høreapparat med retningsmikrofon og telespole. Valg mellom vanlig mikrofon (M) og retningsmikrofon (MD) og telespole (T eller MT) med funksjonsbryter. Bryteren kan programmeres på ulike måter: M-DM-T eller M-DM-MT eller M-DM-MT-T. Trykk på bryteren for å skifte program.

Teleslynge

En hørselshemmet med høreapparat hører bedre over en teleslynge – med høreapparatet i T-stilling – i lokaler med bakgrunnsstøy og mer eller mindre dårlige akustiske forhold. Når høreapparatet settes i T-stilling, koples høreapparatets mikrofon ut. Uønskede lyder fra rommet blir dermed stort sett borte. Med høreapparatet i T-stilling vil teleslyngen sørge for at den lyden en vil høre, kommer direkte inn i høreapparatet. Forutsetningen er at lydsignalet, enten det kommer fra en radio, fjernsynet eller fra en som snakker i en mikrofon, er koplet til teleslyngen gjennom en teleslyngeforsterker.

Tegningen over viser prinsippet for en teleslynge. Teleslyngen er en ledningssløyfe som fører elektrisk strøm. Slyngen overfører magnetiske signaler over korte avstander til høreapparatets telespole. Vi kan si at teleslyngen fungerer som en sender, og telespolen i høreapparatet er mottakeren. Høreapparatbrukeren må befinne seg innenfor teleslyngen.

Vanligvis legges slyngeledningen langs veggene i det rommet en ønsker å høre, for eksempel i TV-stuen eller kirken. Den kan legges langs golvlistene, eller langs taklistene. I eneboliger kan den legges langs grunnmuren på utsiden av huset. Da dekker den alle rommene i etasjen, noe som kan være fint for personer som ønsker å lytte på radio.

Er flere lydskilder koplet til teleslyngeforsterkeren, f. eks. radio og fjernsyn, kan ikke mer enn en lydkilde være slått på samtidig.

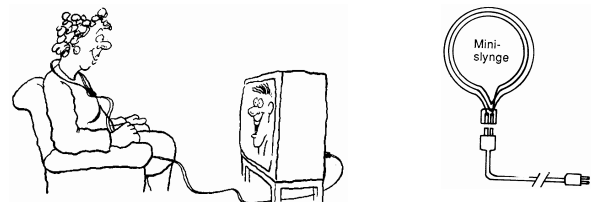
Fordi høreapparatets mikrofon er koplet ut ved lytting over teleslyngen, kan den tunghørte ha problemer med å høre for eksempel dødklokke og telefon. Derfor kan

det være lurt å plassere for eksempel en isbjørnlampett på fjernsynsapparatet, dersom brukeren har Flexiblink varslingsanlegg. Det går også an å kople dødklokken og telefon til teleslyngeforsterkeren, slik at ringelyden høres over teleslyngen. Brukes høreapparatene i MT-stilling, høres også ringelyden.

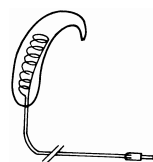
En teleslynge kan høres utenfor det rommet hvor den er montert, selv om styrken avtar med avstanden. Det kan derfor være ugunstig å bruke store, fastmonterte teleslynger i for eksempel boligblokker.

Teleslyngen baserer seg på at høreapparatbrukeren sitter rett i stolen sin når slyngen brukes. Bikker høreapparatbrukeren på hodet, blir lyden svakere. Å sitte nær en vegg hvor slyngeledningen er montert, kan også gi svak og ujevn lyd. Teleslyngen kan også forstyrre ved telefonering når høreapparatet står i T-stilling. Det problemet kan løses ved å montere en vanlig lampettbryter på selve slyngeledningen. Da kan høreapparatbrukeren kutte slyngeledningen under telefoneringen – da slipper andre i familien å slå av fjernsynsapparatet.

Lyden fra slyngen kan forstyrres av varmekabler og elektrisk utstyr som sender ut magnetfelt. Før slyngen monteres, bør dette derfor kontrolleres. Det enkleste er at høreapparatbrukeren setter høreapparatet sitt på T, og så lytter etter brumming når en går rundt i rommet. Høres det ikke brum, kan en vanligvis trygt montere slyngen. Sitter høreapparatbrukeren for nær fjernsynsapparatet når han ser på TV, vil det også høres kraftig "brum" i høreapparatet i T-stilling.

En teleslynge kan være en hvilken som helst ledningssløyfe som via en teleslyngeforsterker er koplet til en lydkilde. En teleslynge som er lagt som en løkke rundt halsen, kalles en **miniteleslynge** eller **minislynge**. Monteres minislyngen inn i en pute som kan legges i en lenestol, kalles det en **stolslynge**. Lydstyrken i høreapparatene er avhengig av plasseringen av slyngen i forhold til høreapparatene.

Til enkelte formål kan slyngen gjøres så liten at den støpes inn i en plastkrok som kan henges bak øret – inntil høreapparatet. Da kalles det en **slyngekrok** (eller **induktor**).

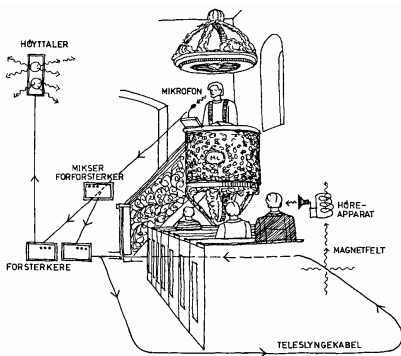
Adressat:

B

Monteres teleslyngen i skranken på trygdekontoret, i banken el.l., snakker vi om en **skrankeslynge**. Den som sitter bak skranken, snakker i en mikrofon, og høreapparatbrukeren setter høreapparatene i T-stilling.

Teleslynger egner seg godt i store lokaler, hvor både dårlig akustikk, støy og lang avstand til lydkilden, gjør det vanskelig for høreapparatbrukere å høre.

Kirker er lokaler hvor teleslyngene egner seg godt. Det er vanskelig og dyrt å montere en teleslynge som dekker hele kirken. Det kan derfor være aktuelt å legge

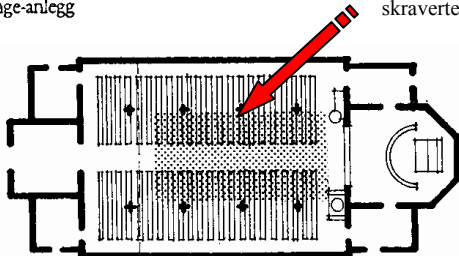
slyngen slik at den dekker bare en del av lokalet.

Når teleslynger monteres i offentlige lokaler, skal det være satt opp en plakate om dette ved inngangen.

Her finnes teleslynge-anlegg

Teleslynge i det skraverte området.

Det skal også være en skisse som viser hvor i lokalet teleslyngen kan benyttes. Ved skissen skal det være navn, adresse og telefonnummer til den personen som er ansvarlig for at teleslyngen er i orden. ❖

Illustrasjoner: SINTEF RTF og Kirkekonsulenten, KUF

Høreapparat og teleslynge

Alle ørehengerne og mange alt-i-øret høreapparater har telespole. Telespolen er mottakeren for signalet fra teleslyngen. Telespolen koples inn ved å sette apparatets funksjonsbryter i T-stilling. I T-stillingen er høreapparatets mikrofon (M) utkoplet, slik at høreapparatbrukeren ikke hører omgivelseslyder gjennom høreapparatet. Mange høreapparater har derfor en funksjon hvor mikrofonen og telespolen er innkoplet samtidig – MT-stillingen.

Den vanligste merkingen har vært

0-T-M. På nye høreapparater med flere funksjoner, er dette ikke så enkelt lenger. En aktuell merking er P1-T-P2; andre kan være 0-P1-P2 eller P1-P2-P3. I det første tilfellet er P1 og P2 to lytteprogrammer, med T i tillegg. I de to andre eksemplene kan en ved tilpassningen velge om et av programmene skal være T eller MT. Dette vil normalt være notert i bruksanvisningen.

På en del av de nye apparatene er funksjonsbryteren (programvelgeren) en trykknapp. Ved å

trykke en eller flere ganger på knappen, får en T-funksjon (eller MT). Hvordan disse bryterne fungerer, vil normalt være notert i bruksanvisningen.

Der hvor funksjonen til programvelgeren bestemmes ved programmeringen av høreapparatet, er det viktig å vite at brukeren kan velge telespolen bort til fordel for et annet program. For å få T-funksjon i apparatet, må apparatet programmeres på nytt.

En del alt-i-øret høreapparater som er levert uten telespole, kan – uten kostnader for brukeren – få montert telespole i ettertid. Apparatet må sendes importøren for ombygging. Det må også tas avtrykk av øret til ny propp. Brukeren må regne med at apparatet blir litt større med telespole enn det var uten. ❖